

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים

תכנית לימודים להוראת הספרדית בחטיבה העליונה

www.edu.gov.il/tal/portal

ירושלים התשס"ט, 2009

התכנית פותחה בוועדה שמונתה על ידי נאווה סגן, מנהלת האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים.

חברי ועדת התכנית:

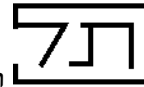
פרופ' מירנה סולוטורבסקי, יושבת ראש הוועדה, האוניברסיטה העברית בירושלים
רחל גרבר, מרכזת הוועדה, מפקחת תחום חינוך לשוני ושפות משניות, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים, משרד החינוך
ביאטריס כץ, מפקחת מרכזת על הוראת הספרדית, משרד החינוך
ד"ר אמיליה יולזרי, האוניברסיטה העברית בירושלים
שולמית זילברמן-כהן, מורה לספרדית
אדית גואל, מורה לספרדית
פורטוני עמיחי, מורה לספרדית

תודות לחברי ועדת המקצוע – ספרדית בראשותה של ד"ר מילי אפשטיין-נאי על ההערות וההארות.

עריכת הלשון (עברית): דרורה ועדיה
עריכה והבאה לדפוס: רחל גרבר

ביצוע גרפי ולוחות: ארט פלוס

© כל הזכויות שמורות למשרד החינוך, התשס"ט 2009
"מעלות" הוצאת ספרים בע"מ
רח' קרליבך 29 תל אביב, טל' 03-5614121

תוכן עניינים

פתח דבר / 4

מבוא

- חשיבות הוראת השפה הספרדית / 5
- הנחות יסוד / 6
- מטרות לימוד הספרדית / 7
- תפקיד המורה בהוראת הספרדית / 8
- ארגון ומבנה התכנית / 9
- עקרונות להטמעת התכנית / 11
- מסגרת הזמן המומלצת ללימוד הספרדית / 11

מודולות והישגים מצופים

- מודולה 1 / 14
- מודולה 2 / 15
- הישגים מצופים למודולות 1 ו-2 / 14-15
- מודולה 3 / 16
- מודולה 4 / 17
- הישגים מצופים למודולות 3 ו-4 / 16-17
- מודולה 5 / 18
- מודולה 6 / 19
- הישגים מצופים למודולות 5 ו-6 / 18-19

ההערכה בהוראה ובלמידה של הספרדית / 20

פתח דבר

לימוד הספרדית זוכה להתעניינות רבה בארץ ובעולם בעקבות עליית מעמדה של השפה הספרדית בין השפות המדוברות בעולם. לומדי הספרדית הפוטנציאליים בבתי הספר בארץ אינם רק תלמידים עולים דוברי ספרדית או ילדיהם של עולים מארצות דוברות ספרדית כפי שזה היה בעבר, אלא גם תלמידים שאינם יודעים את השפה כלל ומעוניינים לרכוש אותה ממניעים שונים.

תכנית לימודים זו להוראת הספרדית כמקצוע בחירה בחטיבה העליונה היא מהדורה מעודכנת של התכנית שפורסמה בשנת ה'תשס"ב (2002). העדכון נעשה בעקבות משוב שהצטבר במשך שנות הפעלתה של התכנית הקודמת ובשל שינויים שחלו בהרכב קהל היעד של התכנית. כמו כן, מטרת העדכון הייתה להתאים את התכנית למדיניות המשרד בתחומי ההישגים הנדרשים, ההערכה וטיפוח החשיבה, ולמדיניות של האיחוד האירופי בתחום הוראת שפות זרות. לאור כל אלה מוצגים בתכנית: רשימה חדשה של יצירות ספרות, שש מודולות המשלבות את התכנים בתחומי השפה, התרבות והספרות ברמות השונות של לימוד הספרדית, וההישגים המצופים בשלוש נקודות זמן על פני רצף ההוראה והלימוד של השפה.

שינויים אלה מטרתם לשפר את תהליך ההוראה והלמידה של השפה ולהביא את הלומדים להישגים טובים יותר. כל השינויים מחזקים את התפיסה הרעיונית של התכנית שבבסיסה ראיית השפה כישות חיה ומתחדשת, ראייה המחייבת במהלך הוראת הספרדית ולימודה, התייחסות הן לפן התקשורתי והן לפן התרבותי של השפה.

מבוא

חשיבות הוראת השפה הספרדית

הספרדית היא כיום אחת מהשפות החשובות ביותר בעולם:

- היא השפה הרשמית של 21 מדינות בעולם;
- היא אחת משלוש השפות הרשמיות שנקבעו בארגונים בינלאומיים רבים;
- היא השפה הרביעית בתפוצתה בעולם, אחרי סינית, אנגלית והינדית – יותר מ-400 מיליון אנשים בעולם הם דוברי ספרדית; צופים שבשנת 2030 תהיה הספרדית השפה השנייה המדוברת ביותר בעולם. מניחים שמספר דוברי הספרדית בארצות הברית יהיה הגדול ביותר בעולם;
- תפוסת דוברי הספרדית בעולם היא רחבה מאוד. שפה זו מדוברת בספרד, באמריקה המרכזית והדרומית – למעט ברזיל והגואיאנות – במקסיקו, באזורים רבים בארצות הברית, בגינאה המשוונית ובפיליפינים;
- באירופה היא שפת המסחר השנייה אחרי האנגלית;
- היא השפה השנייה בחיפוש אינטרנט ברחבי העולם אחרי האנגלית;
- היא השפה השנייה הנלמדת ביותר בעולם אחרי האנגלית.

בעידן של גלובליזציה ותקשורת דיגיטלית הפכה הספרדית, יחד עם האנגלית, לאחת משתי השפות המרכזיות הנהוגות בתקשורת הבינלאומית. בנוסף לכך ידיעת הספרדית מאפשרת להכיר תרבות עשירה וחשובה שנוצרה בשפה זו וממשיכה להיווצר בתחומי הספרות, המוזיקה, הקולנוע, הטלוויזיה, העיתונות ועוד.

קהל היעד של התכנית להוראת הספרדית בבתי הספר בארץ הוא מגוון: עולים מארצות דוברות ספרדית או ילידי הארץ ממשפחות דוברות ספרדית שברצונם לשמר את השפה המוכרת להם ולשפרה, דוברי עברית ושפות אחרות שברצונם לרכוש אותה מתוך מניעים שונים, כגון: לימודים, הבנה של מגוון טקסטים למטרות שונות, תקשורת בינאישית, נסיעות ועוד.

הנחות יסוד

באמצעות השפה אנשים מביעים מחשבות, דעות ורגשות המייצגים מערכות חברתיות ותרבותיות.

מהנחה זו נובעות הנחות יסוד בתחומים הבאים:

1. תרומתה של ידיעת שפות זרות בכלל, וספרדית בפרט, ליחיד ולחברה בישראל.

2. תהליך הרכישה של שפות זרות בכלל, ושל הספרדית בפרט.

1. תרומתה של ידיעת שפות זרות בכלל, וספרדית בפרט, ליחיד ולחברה בישראל

- * שליטה בשפה זרה כלשהי מאפשרת להכיר תרבויות, מנהגים ואורחות חיים שונים של דוברי שפה זו ומעודדת יצירת קשרים בין-אישיים. שליטה בספרדית, שדובריה פזורים ברחבי העולם, מאפשרת להכיר את ביטויי התרבות העשירה שעוצבה ומעוצבת גם היום בשפה זו ומאפשרת קיום קשרים עם דובריה.
- * השליטה בספרדית מאפשרת יצירת קשרים מדיניים ותרבותיים עם ארצות אירופה, עם ארצות ביבשות אמריקה ואפריקה. קשרים אלו חשובים למדינת ישראל וליחסיה עם מדינות בעולם.
- * ידיעת שפות זרות מסייעת להבנה ולקבלה של בני עמים אחרים ותרבותם ובכך היא תורמת להבנה טובה יותר של שפת-האם ותרבותה. מדינת ישראל היא ארץ של עלייה; במהלך השנים הגיעו לארץ עולים מארצות שונות בעולם וביניהם עולים ממדינות דוברות ספרדית. ידיעת הספרדית עשויה לתרום ליצירת אווירה של סובלנות וקבלה של הרב-תרבותיות.
- * ידיעת שפות זרות חשובה ביותר לקיום קשרים הדוקים עם הפזורה היהודית בעולם. ידיעת הספרדית מאפשרת לחזק את הקשרים עם הקהילות היהודיות הרבות ברחבי העולם הדוברות ספרדית.

2. תהליך הרכישה של שפות זרות בכלל, ושל הספרדית בפרט

- * בלימוד הספרדית, כמו בלימוד של כל שפה חדשה, יש לשלב את פיתוחם של ארבעת תפקודי השפה: ההבעה בעל־פה ובכתב וההבנה של טקסטים דבורים וכתובים.
- * מפגש עם מגוון טקסטים כתובים, דבורים וחזותיים והשימוש בהם הם חלק בלתי נפרד מרכישת שפה חדשה.
- * לימוד הספרדית, כלימודה של כל שפה חדשה, נבנה באופן ספירלי: כל שלב בלימוד מתבסס על שלב קודם ומרחיב אותו וכך הולכים ומתפתחים באופן הדרגתי הכישורים הלשוניים.
- * תהליך הרכישה של הספרדית, כתהליך הרכישה של כל שפה חדשה, מזמן חשיבה על התהליך עצמו. כמו כן הלימוד של השפה מזמן השוואה בין דרכי הרכישה של השפה החדשה לבין דרכי הרכישה של שפות שנלמדו בעבר.
- * שפה חיה היא ישות דינמית: היא משתנה ומתפתחת ללא הרף. הוראת הספרדית, כהוראתה של כל שפה חיה, צריכה לשקף את תהליכי השינוי וההתפתחות שחלו בה, והיא אמורה להציג את השונות הלשונית ואת המשלבים השונים בשפה.
- * היכרות עם התרבות שהתפתחה בשפה הנרכשת היא חלק בלתי נפרד מלימודה, והיא אף תורמת לגיבושה של הזהות התרבותית של הלומד.

מטרות לימוד הספרדית

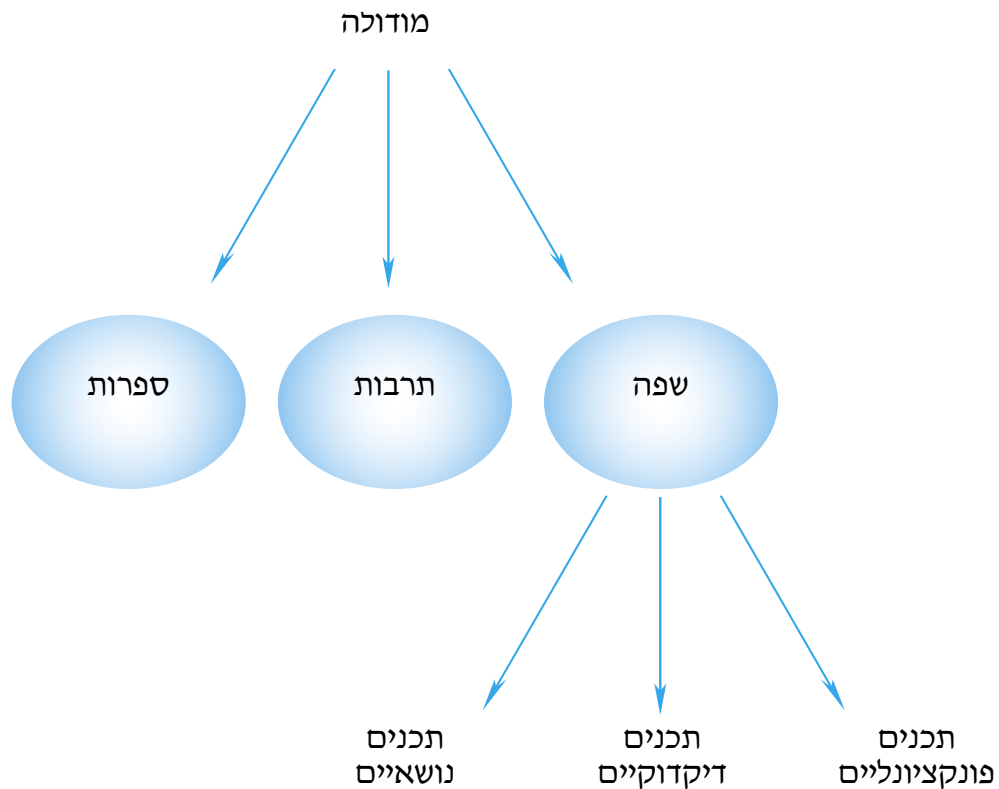
- * לרכוש ידע לשוני בסיסי כדי לתקשר בספרדית בכתב ובעל־פה למטרות שונות:
הבעה בעל־פה: לרכוש יכולת לנהל שיחה ולהביע דעות באינטראקציות חברתיות שונות ובהקשרים שונים.
הבעה בכתב: לכתוב טקסטים בהתאם למטרות, להקשר ולנמענים.
- * להבין טקסטים כתובים ודבורים:
הבנת הנשמע: להאזין ולהבין מידע כללי וספציפי בטקסטים דבורים בסיטואציות קומוניקטיביות מגוונות.
הבנת הנקרא: לקרוא ולהבין טקסטים מגוונים כדי לדלות מידע כללי וספציפי, ולהפוך את הקריאה בשפה החדשה למקור הנאה והעשרה אישית.
- * להכיר את התרבות שנוצרה בספרדית על ביטויה השונים (ספרות, מוזיקה, קולנוע, טלוויזיה, עיתונות ועוד).
- * לחשוב חשיבה רפלקטיבית על תהליך רכישתה של הספרדית ולהעביר ידע ומיומנויות תקשורת שנרכשו בלימוד שפות אחרות לתהליך לימוד השפה הספרדית.
- * להעריך את תפקידה של הספרדית כאמצעי לתקשורת ולהבנה בין אנשים דוברי שפות שונות, ללא אפליה לשונית או תרבותית.
- * להניע את הלומדים להמשיך ללמוד ולשפר את ידיעותיהם בשפה הספרדית ובתרבותה.

תפקיד המורה בהוראת הספרדית

- * לפתח במשולב את ארבעת תפקודי השפה בתהליך ההוראה והלמידה: הבעה בעל־פה ובכתב, הבנת הנקרא והנשמע.
- * ללמד במשולב את התכנים הפונקציונליים, הדקדוקיים, הנושאים, הספרותיים והתרבותיים.
- * לבחור תכנים רלוונטיים ומשמעותיים ללומדים, בהתאם לגיל, לעניין ולהקשרים החברתיים והתרבותיים שלהם.
- * להתאים את ההוראה לסגנונות הלמידה השונים של הלומדים ולרמת השליטה שלהם בשפה.
- * ליצור מצבים המזמנים דיאלוג אפקטיבי בין הלומדים לבין טקסטים כתובים ודבורים במסגרת פיתוח פרויקטים תקשורתיים רלוונטיים ואותנטיים.
- * להשתמש במגוון חומרים:
 - טקסטים אינפורמטיביים, טיעוניים, סיפוריים וספרותיים,
 - חומרים אורקוליים: סרטי קולנוע וטלוויזיה, תכניות טלוויזיה, ביצועים מוזיקליים שונים,
 - טקסטים חזותיים: תצלומים, תמונות, מפות,
 - טקסטים אינטרנטיים.
- * לשמש דוגמה לשימוש מיטבי בשפה הכתובה והדבורה הראויה לחיקוי על ידי הלומדים.
- * לעודד את האוטונומיה של הלומדים בתהליך הלמידה.
- * לפתח חשיבה רפלקטיבית על תהליך הרכישה של השפה והערכה עצמית של ההישגים, כדי ליצור חשיבה מטה־קוגניטיבית בשלבים השונים של הרכישה.
- * לפתח את יכולת הלמידה מעמיתים מתוך הכרת ערכן של האינטראקציות החברתיות בלמידה ומתוך הבנת תפקידם של עמיתים, מורים והלומד עצמו בתהליך.

ארגון ומבנה התכנית

התכנית כוללת שש **מודולות** לימוד המהוות שש דרגות של התקדמות ברכישת השפה.
התכנים בכל אחת מהמודולות מאורגנים בשלושה תחומים: **שפה, תרבות וספרות**.
 שלושת התחומים והתכנים הכלולים בכל אחת מהמודולות קשורים באופן הדוק ביניהם.

תחום השפה כולל **תכנים פונקציונליים, דקדוקיים ונושאים**.

* **תכנים פונקציונליים**

תכנים אלה מציינים את התפקודים התקשורתיים שהלומדים יתנסו בהם בתהליך הלמידה.
 תפקודים אלה יאפשרו ללומדים להשתמש ביעילות בשפה למטרות שונות ובהקשרים שונים.

* **תכנים דקדוקיים**

תכנים אלה מפרטים את הידע הדקדוקי שעל הלומדים לרכוש ולגבש באופן שיטתי באמצעות התכנים הפונקציונליים והנושאים ובאמצעות הטקסטים המומלצים לקריאה בתכנית.

* **תכנים נושאים**

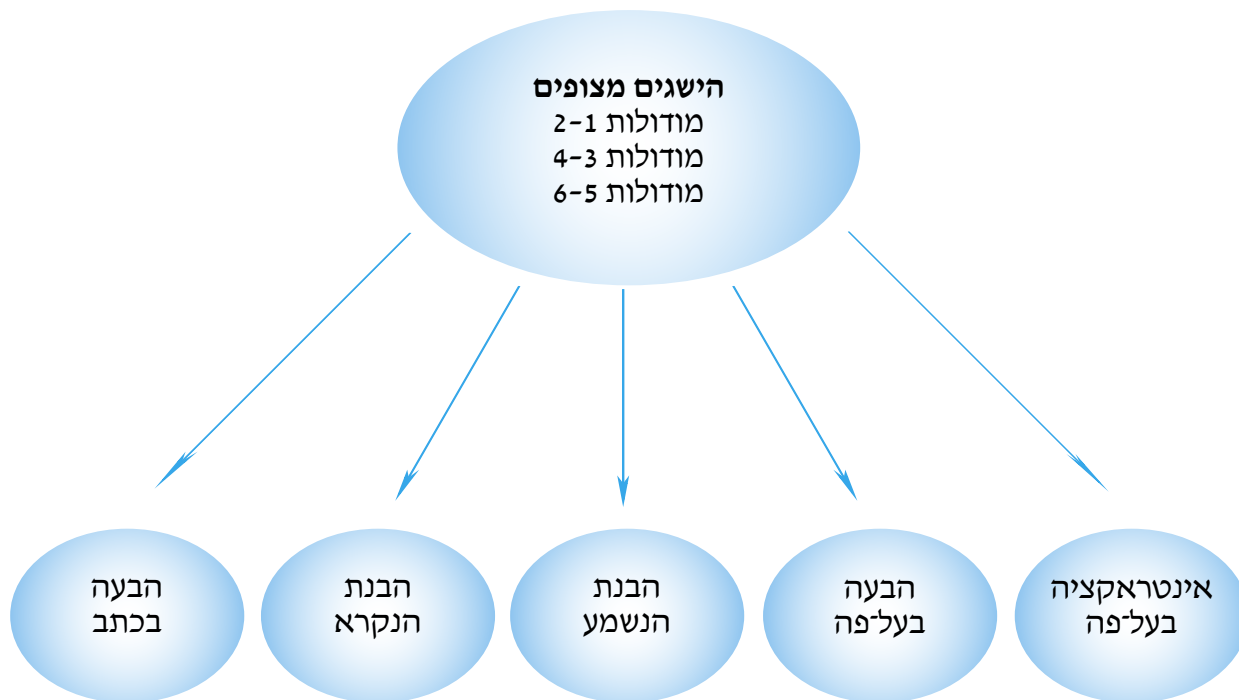
תכנים אלה מפרטים את הנושאים שעליהם תתבסס הפעילות בכיתה והם מהווים מסגרת לביסוסם של התכנים הפונקציונליים והדקדוקיים.

בתחום **תרבות** מוצעים לקריאה אקסטנסיבית טקסטים ספרותיים ואחרים הקשורים להיבטים ולביטויים שונים של התרבות שנוצרה ונוצרת בספרדית. הקריאה של הטקסטים הספרותיים והדיון בהם יתייחסו להקשר הביוגרפי וההיסטורי של המחבר ולהיבטים שונים של מכלול יצירתו.

תחום **הספרות** כולל קריאה אינטנסיבית של טקסטים ספרותיים בשירה ובפרוזה שאזכו להכרה. הטקסטים נכתבו בתקופות שונות על ידי יוצרים ספרדיים ולטינראמריקאיים נודעים. הקריאה והדיון יתייחסו לטקסטים כאובייקטים אסתטיים התורמים לחינוכם של הלומדים כקוראי ספרות ולביסוסם של הרגלי הקריאה והכתיבה שלהם.

התכנית כוללת את פירוט **ההישגים המצופים** מהתלמידים בתהליך הלמידה. ההישגים המצופים מוגדרים כל שתי מודולות רצופות והם מאורגנים על פי חמישה תפקודים לשוניים: אינטראקציה והבעה בעל־פה, הבנת הנשמע והנקרא, והבעה בכתב.

כמו כן התכנית מציגה דרכים שונות **להערכה של ההוראה והלמידה** של הספרדית.

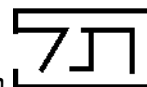
עקרונות להטמעת התכנית

- * פירוט התכנים בתכנית מציג רצף שבו הכישורים התקשורתיים, החשיבה הרפלקטיבית על השפה והיבטיה החברתיים והתרבותיים הולכים ונבנים באופן הדרגתי, כך שכל פריט ידע שנרכש ילך ויתבסס, יורחב ו/או יועמק בהקשרים שונים.
- * ההתייחסות לקשרים בין התכנים הפונקציונליים ובין התכנים הדקדוקיים תהיה גמישה מתוך הבנה כי אותה פונקציה יכולה להתממש על ידי רכיבים לשוניים שונים, וכי רכיב לשוני אחד יכול לשמש לפונקציות שונות.
- * השליטה בתכנים הפונקציונליים והדקדוקיים תלך ותתבסס באופן הדרגתי ומצטבר.
- * התכנים הדקדוקיים בכל מודולה מוצגים לפי סדר היררכי מסוים, אך סדר זה הוא גמיש ועל המורים להתאימו לסגנונות הלמידה של הלומדים, לרמתם בשליטה בשפה ולנסיבות ההוראה והלמידה.
- * הקריאה האינטנסיבית של טקסטים ספרותיים תכלול:
 - קריאה של היצירה כאובייקט אסתטי, כמטרה בפני עצמה;
 - התייחסות לקשרים שבין הטקסט להקשרו;
 - התמקדות בתהליך הקריאה:
 - הבעת רשמים, ניתוח וקביעת קשרים עם טקסטים אחרים;
 - הבחנה בין היבטים שונים של תהליך הקריאה: ההיבט הצלילי, התחבירי, הסמנטי והרגשי;
 - הבחנה באמצעים ספרותיים כחלק בלתי נפרד מהבנתו של הטקסט הנלמד.
- ארגון הקריאה ביחידות טקסטואליות על פי קריטריונים שונים: מוטיבים, סוגות, תקופות או מחברים תוך התייחסות לקטגוריות שונות כגון: דיספוריה ואופוריה, זרמים ספרותיים, קשרים אינטרטקסטואליים שונים.

מסגרת הזמן המומלצת ללימוד השפה הספרדית

- מסגרת הזמן המומלצת ללימוד השפה הספרדית בכיתות י"ג-י"ב היא כדלקמן:
- בכיתה י' יילמדו שתי המודולות הראשונות, בהיקף של שלוש עד ארבע שעות שבועיות.
 - בכיתות י"א וי"ב יילמדו ארבע המודולות האחרות בהיקף של חמש עד שש שעות שבועיות.

כיתה/שנת לימוד	י'	י"א	י"ב
שעות שבועיות	4-3	6-5	6-5
מודולות	2-1	4-3	6-5

האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים

מודולות והישגים מצופים

מודולה 1

ספרות	תרבות	שפה		
		תכנים נושאיים	תכנים דקדוקיים	תכנים פונקציונליים
ראו רשימה של יצירות הספרות בעמ' 16 בספרדית	* שירי ילדים נפוצים * עלילונים * פרסומות * טקסטים שימושיים	* נוהגים חברתיים בארצות דוברות הספרדית – ברכות וביטויי הצגת אנשים ופרידה מהם במשלבים שונים. * חיי בית הספר, הוראות בכיתה ובסביבה הבית ספרית. * מקצועות ועיסוקים. * תפרוסת דוברי הספרדית בעולם, מיקומם של הארצות דוברות הספרדית, מדינות ולאומים אחרים, מגוון אנושי וביטוי בתרבות ובאמנות.	ראו פירוט התכנים הדקדוקיים בעמ' 16 בספרדית	* להציג את עצמנו ולהציג אחרים. * לברך בפגישה ובפרידה: במשלב פורמלי ולא פורמלי. * לבקש ולמסור מידע על אנשים, חפצים ומקומות. * לתאר מראה של אנשים ואופיים. * לציין גיל, מצב משפחתי ומקצוע. * לציין שעה, ימי השבוע, חודשי השנה ועונות השנה.
הישגים מצופים – לאחר ההוראה והלימוד של מודולות 1 ו-2 הלומדים יוכלו:				תחומים
				דיבור
- להשתתף בשיחה פשוטה; - לשאול שאלות פשוטות ולענות על שאלות פשוטות בנושאים הקשורים לצרכים מיידיים ועניינים יום-יומיים; - לתקשר עם אחרים בסיטואציות שבשגרה הדורשות החלפה ישירה של מידע בסיסי על פעולות ועניינים יום-יומיים.				אינטראקציה בעל-פה
- להשתמש בביטויים ובמשפטים פשוטים כדי לתאר את הסביבה הפיזית והאנושית.				הבעה בעל-פה

מודולה 2

ספרות	תרבות	שפה		
		תכנים נושאים	תכנים דקדוקיים	תכנים פונקציונליים
ראו רשימה של יצירות הספרות בעמ' 17 בספרדית	* שירים עממיים * עלילונים * פרסומות * טקסטים שימושיים	* המשפחה והחברים. * חיי היוס'יום. * בילוי החופשה. * הצבעים. * טעמים. * המגורים, השכונה והעיר. * חיי העיר וחיי הכפר. * אתרי תיירות בארצות הדוברות ספרדית.	ראו פירוט התכנים הדקדוקיים בעמ' 17 בספרדית ביסוס ואינטגרציה של התכנים הדקדוקיים שנלמדו במודולה 1	* לבקש ולמסור מידע על הסובבים אותנו. * לבקש ולמסור מידע על פעילויות יום-יומיות – פנאי, עבודה לימודים. * לתאר את הסביבה שחיים בה. * להביע טעמים והעדפות. * להביע מחויבות. * לשוחח על תכניות בעתיד. ביסוס ואינטגרציה של התכנים הפונקציונליים שנלמדו במודולה 1
<p>הישגים מצופים – לאחר ההוראה והלימוד של מודולות 1 ו-2 הלומדים יוכלו:</p>				תחומים
				הבנה
<ul style="list-style-type: none"> - לזהות תוך כדי דיבור ברור ואיטי מילים וביטויים בסיסיים שבשימוש יום-יומי; - להבין משפטים ומילים שמשתמשים בהם ביום-יום בנושאים בעלי עניין אישי; - להבין את הרעיון בפרסומות ובהודעות קצרות. 				הבנת הנשמע
<ul style="list-style-type: none"> - להבין מילים ומשפטים פשוטים מאוד, שלטים, כרזות וקטלוגים; - לקרוא טקסטים קצרים ופשוטים כגון: מודעות פרסומת, עלונים, תפריטים ולאתר בהם מידע ספציפי; - לקרוא, להבין וליהנות מסיפורים ומשירים פשוטים. 				הבנת הנקרא
				כתיבה
<ul style="list-style-type: none"> - לכתוב נתונים אישיים בטפסים; - לכתוב הודעות קצרות ופשוטות כגון מסרונים (SMS), טקסטים בצ'אט ובאינטרנט; - לכתוב מכתבים אישיים מאוד פשוטים; - לתאר רשמים; - לחבר דרשיח פשוט. 				הבעה בכתב

מודולה 5

ספרות	תרבות	שפה		
		תכנים נושאים	תכנים דקדוקיים	תכנים פונקציונליים
ראו רשימת יצירות הספרות בעמ' 20 בספרדית	* טקסטים עיתונאיים * טקסטים אינפורמטיביים וביוגרפיות של דמויות היסטוריות וסופרים תוך התייחסות ליצירותיהם: מיגל דה סרוונטס סאאוודרה ודון קיחוטה דה לה מנצ'ה	* אקטואליה: בארץ, בעולם בכלל ובארצות דוברות הספרדית בפרט. * עיתונות: קריאה של טקסטים מהעיתונות בנושאים הקשורים לעולם ההיספני ודיון בהם.	ראו פירוט התכנים הדקדוקיים בעמ' 20 בספרדית ביסוס ואינטגרציה של התכנים הדקדוקיים שנלמדו במודולות 1, 2, 3 ו-4	* להביע רצונות וצרכים. * להביע בדעות ועמדות, ולדון בהן. * להעריך מידע. * להביע הפתעה, ספק, שביעות רצון, אישביעות רצון ושמחה. * לנסח השערות. * לנסח הוראות. ביסוס ואינטגרציה של התכנים הפונקציונליים שנלמדו במודולות 1, 2, 3 ו-4
		תחומים		
		הישגים מצופים – לאחר ההוראה והלימוד של מודולות 5 ו-6 הלומדים יוכלו:		דיבור
		- להשתתף בשיחות פורמליות ולא פורמליות תוך שימוש בשפה בגמישות וביעילות.		אינטראקציה בעל־פה
		- להציג נושא תוך שימוש בתיאורים מפורטים ובהירים; - להציג נקודות מבט שונות על נושאים שנדונו בכיתה.		הבעה בעל־פה

מודולה 6

ספרות	תרבות	שפה		
		תכנים נושאים	תכנים דקדוקיים	תכנים פונקציונליים
ראו רשימה של יצירות הספרות בעמ' 21 בספרדית	* טקסטים עיתונאיים – ביקורת קולנוע ותאטרון, מאמרים על ענפי האמנות השונים. * טקסטים אינפורמטיביים וביוגרפיות של דמויות היסטוריות וסופרים תוך התייחסות ליצירותיהם: חורחה לואיס בורחס.	* תחומי התרבות השונים בארצות דוברות הספרדית: מוזיקה, ספרות, ציור ופיסול, תאטרון, קולנוע וטלוויזיה.	ראו פירוט התכנים הדקדוקיים בעמ' 21 בספרדית ביסוס ואינטגרציה של התכנים הדקדוקיים שנלמדו במודולות 1, 2, 3, 4, 5	* להגיב למה שסופר על ידי אחרים. * למסור מידע, בקשות והצעות. * לבקש שירות. * לבקש רשות. ביסוס ואינטגרציה של התכנים הפונקציונליים שנלמדו במודולות 1, 2, 3, 4, 5
הישגים מצופים – לאחר ההוראה והלימוד של מודולות 5 ו-6 הלומדים יוכלו:				תחומים
				הבנה
- להבין טקסטים דבורים במשלבים שונים; - להבין תכניות רדיו, טלוויזיה וסרטים.				הבנת הנשמע והנצפה
- להבין טקסטים ארוכים ומורכבים, ספרותיים ואחרים. הבנת הטקסטים תכלול: * הבנת הגלוי והמשתמע, * הבחנה בסגנונות ובתקופות, * פרשנות וביקורת.				הבנת הנקרא
				כתיבה
- להביע בבהירות ובהרחבה נקודות מבט אישיות; - לחבר טקסטים טיעוניים על נושאים שנדונו בכיתה; - לסכם מידע ממקורות שונים; - לדון בטקסטים ספרותיים שנלמדו בכיתה ולנתח אותם.				הבעה בכתב

ההערכה בהוראה ובלמידה של הספרדית

ההערכה היא חלק בלתי נפרד מתהליך ההוראה והלמידה, אך אינה מטרה בפני עצמה.

מטרת ההערכה היא לשקף את מה שאירע בכיתה בתהליך ההוראה והלמידה ולקבל תמונה מקיפה של ההישגים בנקודות זמן שונות בתהליך רכישתה של השפה הספרדית. לשם כך יש להשתמש בכלי הערכה מתאימים ומגוונים.

לא רק המורה אחראי על ההערכה. גם הלומדים יכולים ליטול תפקיד פעיל בהערכת הישגיהם, כאשר המורה מאפשר הערכה משותפת, למשל, או כאשר הוא משתף אותם בהפקתם של כלי ההערכה.

שימוש במגוון כלי ההערכה מאפשר להעריך את הישגי הלומדים בהתאם לצרכיו של כל אחד מהם, תחומי העניין שלהם, כישוריהם וסגנונות הלמידה השונים.

ניתן להעריך את תהליך הלמידה של השפה ואת הישגי התלמידים בנקודות זמן שונות על פני תהליך זה על ידי הכלים הבאים:

1. פרויקטים
2. יומן רפלקטיבי
3. פורטפוליו
4. בוחנים ומבחנים

1. פרויקטים

באמצעות הפרויקטים ניתן להעריך את היישום של התכנים שנלמדו במודולות השונות של התכנית תוך שימוש באסטרטגיות של תכנון, ארגון הידע, הסקת מסקנות וחשיבה ביקורתית.

נושא הפרויקט אמור להוות אתגר אינטלקטואלי ללומדים, הוא יאפשר נקודות מבט שונות וזמן פתרוניות שונים.

נושאי הפרויקטים ייגזרו מהתכנים שנלמדו במודולות השונות או מתכנים בעלי עניין אישי, על פי העדפות הלומדים.

בשלב הראשון יתכננו הלומדים את תהליך עבודתם ויבחרו בשיקול דעת את התכנים המתאימים. לאחר מכן הם יחקרו את הנושא שנבחר או את הבעיה שהוצגה מנקודות מבט שונות, תוך נקיטת עמדה אישית והצעת פתרונות לבעיה.

המורה ידריך את הלומדים בבחירות שלהם ובחיפושיהם אחרי מקורות מידע בהתאם לרמת השליטה בשפה ובהתאם לתחומי העניין שלהם.

המורה יקיים דיאלוג מתמיד עם לומדיו ויכוון אותם בכל השלבים של הכנת הפרויקט.

עבודה בקבוצות במהלך הכנתם של הפרויקטים עשויה לתרום להעמקת ההבנה של הנושאים שנבחרו ושל תהליך העבודה עצמו על ידי הדיונים הקבוצתיים ועל ידי שיתוף חברי הקבוצה בהערכה העצמית וברפלקציה של הלומדים על התהליך.

הערכת הפרויקטים תתבסס על קריטריונים שנקבעו מראש על ידי הלומדים והמורה.

הפרויקטים מזמנים השוואה בין התרבות המוכרת בשפת האם לבין התרבות הקשורה לשפה הספרדית. הלומדים יוכלו להתבונן התבוננות מחודשת על תרבותם ולהרחיב את אופקיהם התרבותיים.

2. יומן רפלקטיבי

ביומן הרפלקטיבי מנתחים הלומדים את תהליך הלמידה ותוצאותיו, כשהם מציינים הן הישגים והן קשיים שיש להתגבר עליהם. יומנים אלה יאפשרו להעריך את תהליכי הלמידה ואת מידת ההבנה של התכנים שנלמדו בשיעורי הספרדית, ועל ידי כך יתרמו ללמידה יעילה יותר של השפה. כמו כן מזמן היומן דיאלוג כתוב בין מורים לבין הלומדים, וכן דיאלוג של הלומד עם עצמו. דיאלוג זה מהווה עדות חשובה לקידום תהליך הלמידה.

3. תלקיט (פורטפוליו)

בלימוד הספרדית התלקיט הוא אוסף מכוון של עבודות הלומד המשקף את התקדמותו, את מאמציו ואת הישגיו בתהליך רכישת השפה. התלקיט הוא, תיעוד של הלמידה המתמקד בתוצרי עבודתו של הלומד ובחשיבה על עבודה זו. הוא מהווה מבחר שיטתי ומאורגן של ראיות שבאמצעותן המורים והלומדים יוכלו להעריך את ההתקדמות בתהליך הרכישה של השפה.

הקריטריונים לבחירת החומרים ולהערכתם ייקבעו במשותף על ידי המורים והלומדים.

אפשר לכלול בתלקיט ראיות כתובות, מוקלטות, מצולמות, דגמים והוא יכול להתנהל גם במחשב. התלקיט יכול להסביר על הקריטריונים לבחירה של הראיות, על תהליך ההפקה שלהן ועל הקשיים שבהם נתקלו הלומדים בתהליך זה. כמו כן התלקיט התייחסות לתהליכי רכישת השפה ולאסטרטגיות החשיבה של הלומדים.

4. בחנים ומבחנים

הבחנים והמבחנים בכתב ובעל־פה מטרתם להעריך את הישגי הלומדים בנקודות זמן שונות של תהליך רכישת הספרדית. כלי הערכה אלה יכללו שאלות מגוונות כדי לבחון את השליטה בתכנים שנלמדו ובכישורי שפה וחשיבה שהם חלק בלתי נפרד מתהליך הלמידה.

הערכת התוצאות של הבחנים והמבחנים תיעשה על פי קריטריונים שנקבעו מראש על ידי המורים בתיאום עם הלומדים במשך תהליך ההוראה והלמידה. ניתוח תוצאות הבחנים והמבחנים מהווה משוב למורה לגבי תהליך ההוראה של השפה. ניתוח זה מסייע ללומד להבחין בין התכנים שהוא בקי בהם לבין אלה שעדיין הוא אינו שולט בהם ולמקד את למידתו תוך מתן תשומת לב לאסטרטגיות החשיבה שעליו לשפר.

